

Tételminta magyar nyelv és irodalomból

2. változat

Tételminta nyelvészetből

Fröhlichnek pikkje van rám algebrából, arról nem tehetek. A határozatlan együtthatóval kellett megoldani az egyenletet, és akkormikor kihívtam, és akkormikor megmondtam, hogy akkor beszorzok lambdával, erre kiesik a második egyenlet, de akkor nem esett ki a második egyenlet, persze, azért nem, mert iksszel is be kellett volna szorozni, csak hogy ezt Fröhlich nem vette észre, mire megmondtam, hogy hogy kellett volna, akkormikor észrevette, hogy ő nem tudta, szégyellte magát, és azt mondta, hogy menjek helyre, és azóta pikkje van rám, mert jobban tudtam az algebrát, és nem akart kihívni javítani, pedig a törvényszékben benne van, hogy ki kell hívni a fiút javítani, mert másképpen nem érvényes az osztályzat, és a Steinmann, a legjobb tanuló is azt mondta, hogy föl lehet jelenteni Fröhlichet, de nem akarom, mert úgyis pikkje van rám, pedig a dolgozatba nekem ugyanaz jött ki, mint Steinmannak.

(Karinthy Frigyes: *Magyarázom a bizonyítványom*)

1. Állapítsa meg, hogy az aláhúzott mondat kategorikus vagy thetikus állítás! (0,5 pont) Jelölje zárójelezéssel a szerkezetét, és nevezze meg benne a diskurzusszerepe(ke)t! (0,8 pont)
2. Adja meg a címbeli régens vonzatszerkezetét! (0,5 pont) Emelje ki a régens–vonzat viszonyt jelölő viszonyjelölő elem(ek)et! (0,5 pont) Vesse ezt össze a címben megjelenő szerkezettel! Mi magyarázza a jelölésbeli különbséget? (0,5 pont)
3. Adjon egy példát unakkuzatív ígére a szövegből! (0,5 pont)
4. Keressen egy-egy példát a szövegből a következő hangtani jelenségekre: (1,2 pont)
 - zöngétlenedésre
 - zöngésülésre
 - képzés helye szerinti hasonulásra

Javítókulcs:

1. thetikus; [PRED[FA határozatlan együtthatóval] kellett megoldani az egyenletet] – a tagmondat csak egy predikátumból áll, és egy fókusz szerepű főnévi csoporttal kezdődik.
2. *magyaráz vki vkinek vmit*; a címben csak a tárgyi vonzat jelenik meg expliciten, és a tárgyi viszonyjelölő elmaradása azért megengedett, mert birtokos személyragos főnév van tárgyi szerepben.
3. pl. *van, kiesik*
4. Írjon egy-egy példát a szövegből a következő hangtani jelenségekre:
 - Zöngétlenedésre: *tudtam*
 - Zöngésülésre: *dolgozatba*
 - Képzés helye szerinti hasonulásra: *menjek*

Tétel minta irodalomból

“Reggel hét orakor egy tót katona jöve szobámba. Tudakozám tőle suttogó hangon, mi dolog, hogy az ablakkal által ellent álló házak cserepeit egy ölnyire leszedték, és hogy ott egy órával ezelőtt annyi ember gyűlt vala össze. – Us su precz, mondá a’ katona (Már oda vannak). – Kik? – Az az öt. – Micsoda öt? – A’ Pap, a’ Vice Ispán, a’ Kapitány, a’ szép ifjú; és a’ vak Gróf. – A’ Pap alatt Martinovicsot értette; a’ Vice Ispán alatt Hajnóczyt, ki Vice Ispán vala Szerém Vármegyében; a’ Kapitány alatt Laczkovics Jánost; a’ szép ifjú alatt a’ szálas, sűgárnövésű, szőke, ‘s liliumfejérségű, rózsapirosságu, délczeg járásu Szent Marjait, kinél Pesten és Budán nem igen volt szebb ifjú, és a’ vak Gróf alatt Zsigrait, kinek arcját és egyik szemét a’ himlő elrontotta.

De minekelőtte elbeszelném mint veszték el, elő kell adnom mit mivele Hajnóczy, visszavitetvén szobájába.”

(Kazinczy Ferenc: *Fogságom naplója*)

Hogyan befolyásolják Kazinczy narrációs technikái a szöveg befogadását? A szöveg elhelyezése az emlékezés lehetséges konstrukcióiban.

Javítókulcs:

- a narrációs technikák funkcionalitásának feltárása: 2 p
- a szövegtípus elhelyezése: 2 p
- (szak)nyelvi igényesség: 0,5

Nyelvészeti tétel: 4,5 pont

Irodalmi tétel: 4,5 pont

Megjelenés: 1 pont